

лы в научной дисциплине философии, работая в технических вузах, не могут верифицировать положения этой дисциплины примерами, относящимися к техническим дисциплинам, которые являются основой в профессиональной деятельности специалистов, подготовленных этими вузами для национального хозяйства. Однако этот пробел может устраняться специалистами различных профессий, которых основным положением философии научили преподаватели-философы.

Таким образом, от всеобщего (государственной политики в области образования) через общее (образовательной деятельности вузов технических специальностей) к частному (специальных учебных дисциплин) и единичному (каждому студенту, избравшему определенную специальность) в диалектико-монистической концепции профессионального мировоззрения обеспечивается «конечная» цель по целесообразному преобразованию действительности – национального хозяйства в обществе, в котором он живёт и работает.

## **РОЛЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ГРИ У ФОРМУВАННІ У СТУДЕНТІВ ЗДАТНОСТІ АКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

О.Л. РЯБЧЕНКО, докт. істор. наук, професор

О.І. УГОДНІКОВА, магістр, аспірант

*Харківський національний університет міського господарства  
імені О.М. Бекетова*

Останнім часом при організації навчальної діяльності все більша увага звертається на формування у студентів здатності до активної діяльності, підвищення у них рівня пізнавальної активності, стимулювання розвитку їх творчих здібностей, що безпосередньо пов'язано з проблемою підвищення інтересу до навчання. Зацікавленість студентів навчанням, висока якість спеціалістів, які виходять на ринок праці, активна участь студентської молоді у формуванні громадського суспільства можуть стати одним із ключових показників якості системи освіти.

Взаємопов'язаними є проблеми підвищення інтересу до навчання та причини вибору студентами спеціальності. Опитування студентів 1-5 курсів технічних та економічних спеціальностей, які навчаються в ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, дозволило виявити ті причини, які вплинули на вибір спеціальності та визначити ступінь задоволення студентів своїм вибором.

Студенти економічних спеціальностей серед причин, які вплинули на їхній професійний вибір, називають популярність економічних та управлін-

ських напрямів освіти в суспільстві (близько 40% опитаних) та поради батьків (30%). Причому результати опитування студентів-економістів і технічних напрямів співпадають. Трохи більше 10% опитаних визначили у якості причин вибору спеціальностей потенційні можливості у працевлаштуванні та майбутні кар'єрні перспективи та обсяги заробітків, а також невелику кількість дисциплін технічного характеру, що викладаються для студентів-економістів та необхідні при здачі абітурієнтами.

Студенти технічних спеціальностей у якості основної причини свого вибору називають значний попит на спеціалістів-технарів на ринку праці та відсутність достатньої кількості кваліфікованих спеціалістів-інженерів, що дасть змогу у майбутньому знайти достойну та високооплачувану роботу.

Таким чином, хоча причини вибору спеціальностей студентами є досить різні, проте глибинний мотив один – бажання після закінчення вищого навчального закладу мати достойну, високооплачувану роботу.

Як показало наше опитування, значний відсоток студентів після першого року навчання сумніваються у правильності свого вибору. Щороку у них відзначається зниження інтересу до навчання. Тому його повернення є досить важливим і можливим, перш за все, за рахунок уведення в навчальний процес таких технологій навчання, які б сприяли розвитку пізнавальної активності студентів.

У психолого-педагогічній теорії і практиці здавна звертається увага на важливу роль у розвитку особистості такого соціально-психологічного явища, як гра: «Потреба особи в грі і здатність включатися в гру характеризується особливим баченням світу й не пов'язана з віком людини». Гра як соціально-культурний феномен за силою свого впливу є одним із найпотужніших засобів, які формують і вдосконалюють не тільки інтелектуальний розвиток, а й комунікативні уміння та навички, соціальні, соціально-психологічні, особистісні і професійні якості людини. Вона пришвидшує процес адаптації і соціальної акліматизації, виявляє лідерів і аутсайдерів, допомагає навчити саморегуляції і саморефлексії, правилам поведінки, комунікативним умінням. Ігрове середовище живить і розвиває інтелект, створює реальні умови для становлення і розвитку особистості.

Підготовка кваліфікованих спеціалістів, які можуть достойно бути представлені на ринку праці, вимагає високоефективної системи вищої освіти. Студенти, які брали участь в опитуванні, відповіли також на питання: «Чи задоволені вони вибором спеціальності?». Питання задавалося у аспекті тих форм та методів підготовки, які застосовуються у освітніх програмах. Якщо відкинути найбільш пікову статистику, то в середньому ступінь задоволеності у групах, як технічних, так і економічних, складає від 80 до 60%. Звичайно,

такі низькі показники задоволеності свідчать про необхідність змін у системі освіти та пошуку нових форм роботи зі студентами.

Одними з основних причин незадоволення навчальним процесом студенти називають застарілі підходи та інформацію, яка використовуються у навчальному процесі, а також суттєвий відрив освіти від практики.

З метою розвитку творчого, розумового потенціалу студентів Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова та їх організаторських здібностей, профком проводить серед студентів університету інтелектуальні та ділові ігри: конкурси «Що? Де? Коли?», «Що? Де? Коли? Студенти проти викладачів», «Найрозумніший», брейн-ринг серед профспілкової молоді. Минулого року вперше було проведено турнір «Славетною історією славетних країн», організований спільно з Українсько-Канадським освітнім центром. Аналогічні ігрові форми останнім часом стали використовуватись і для проведення занять, оскільки вони можуть виступати універсальним засобом формування базових професійних компетенцій. Ігрові заняття, на відміну від традиційних, крім активізації пізнавальної діяльності, забезпечують потрібну циркуляцію інформації, її осмислення, а також у деякій мірі компенсують недоліки традиційного та індивідуального навчання.

Отже, створення для студентів умов, що максимально наближені до практичної діяльності, допомагає на початкових етапах освіти і дає можливість отримати великий досвід практичної роботи, не виходячи за межі університету. Практичні навички – одна із головних вимог сучасних роботодавців, що ставляться навіть перед випускниками вишів, які не працювали до моменту отримання диплому. Тому застосування додаткових підходів у системі освіти сприяє отриманню необхідних для студентів навичок, щоб мати конкурентні переваги на ринку працевлаштування.

## **СТУДЕНТСЬКІ БУДІВЕЛЬНІ ЗАГОНИ ХПКБу НА ЦІЛИНІ: ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПОВСЯКДЕННОГО ЖИТТЯ**

О.Л. РЯБЧЕНКО, докт. істор. наук, професор

Ю. ЯЩУК, студентка

*Харківський національний університет міського господарства  
імені О.М. Бекетова*

Студентський будівельний рух – це масовий рух кількох поколінь радянської студентської молоді, який був спрямований на надання допомоги у будівництві важливих народногосподарських комплексів радянської держа-